

Załącznik nr 1. Narzędzie do przeprowadzenia analizy ryzyka.

Samocena ryzyka nadużyć w projekcie:

1. Ocena narażenia na szczególne ryzyko nadużyć:

Nazwa ryzyka	Opis ryzyka	Szczegółowy opis ryzyka	Czy ryzyko to dotyczy beneficjenta ?	Jeżeli NIE, proszę podać uzasadnienie udzielenia takiej odpowiedzi.
Ukryty konflikt interesów	Pracownik beneficjenta faworyzuje oferenta, ponieważ wystąpił niezgłoszony konflikt interesów	Beneficjenci mogą zawierać umowy o wykonawstwo/ dostawę z wykonawcami/ dostawcami, w których ich pracownik ma swoje interesy, czy to finansowe, czy to innego rodzaju. Podobnie, organizacje mogą nie w pełni ujawniać wszystkie konflikty interesów, gdy występują o udzielenie zamówienia		
Korupcja	Pracownik beneficjenta faworyzuje oferenta, ponieważ zapłacono łapówkę bądź nielegalne honorarium	Oferenci, którzy złożyli wniosek o udzielenie zamówienia, mogą oferować beneficjentom łapówki, nielegalne honoraria lub inne niefinansowe korzyści, by wpłynąć na decyzję o udzieleniu zamówienia.		
Zmowa oferentów	W celu wygrania, oferenci manipulują procedurami zamówień poprzez znowę przetargową	Wykonawcy/dostawcy mogą wchodzić w nielegalne porozumienia, w celu wyeliminowania konkurencji i podwyższenia cen. Schematy takie mogą obejmować podział rynku, rotację ofert, składanie oferty zabezpieczającej, ograniczanie ofert przetargowych.		
Zmowa oferentów	W celu wygrania, oferenci manipulują procedurami zamówień poprzez powoływanie do życia „fałszywego” oferenta.	Wykonawcy/dostawcy mogą utworzyć fikcyjne przedsiębiorstwo, które ma złożyć ofertę w celu podwyższenia kosztów lub generowanie fikcyjnych faktur. Dodatkowo, pracownicy beneficjenta mogą zatwierdzać płatności na rzecz fikcyjnych sprzedawców w celu sprzeniewierzenia funduszy.		

Manipulowa nie kosztami	Wykonawca manipuluje fakturami w celu zawyżenia kosztów - podwójne ujmowanie tych samych kosztów lub fałszywe, zawyżone faktury.	Wykonawcy/dostawcy mogą umyślnie składać fałszywe lub podwójne faktury, działając samodzielnie lub w zмовie z pracownikami beneficjenta.		
Brak dostarczenia produktu lub dostarczanie substytutów	Wykonawca narusza umowę poprzez nie dostarczanie określonych produktów lub ich zmianę lub zamianę na towary/produkty gorszej jakości.	1) Wykonawcy/dostawcy mogą dostarczać substytuty gorszej jakości zamiast towarów/ materiałów wskazanych w kontrakcie. Mogą też w inny sposób umyślnie ukrywać niespełnianie wymogów kontraktu. Pracownicy beneficjenta mogą współuczestniczyć w tym nadużyciu. 2) Część usług/towarów, których dostarczenie wymagał kontrakt mogły zostać niedostarczone.		
Zawyżanie kwalifikacji personelu	Wykonawca celowo zawyża kwalifikacje pracowników lub jakość ich działań. - Niewłaściwe kwalifikacje personelu lub zmieniony skład personalny przy wykonywaniu projektu.	Wykonawca w swojej ofercie może zaproponować personel odpowiedni do celów projektu, ale w momencie wdrażania będzie wykorzystywał osoby o niższych kwalifikacjach.		
Nierzetelne dokumenty	Wykonawca przedstawia nierzetelne dokumenty. Np. fałszuje kwalifikacje personelu	Wykonawca w swojej ofercie proponuje formalnie personel odpowiedni do celów projektu, jednak świadectwa świadczące o kwalifikacjach personelu są sfalszowane.		
Inne:				

2. Posiadane mechanizmy/narzędzia kontrolne do których, w stosunku do stwierdzonych ryzyk, beneficjent się zobowiązał zawierając umowę o dofinansowanie projektu, w tym mające ograniczać zidentyfikowane w punkcie 1 ryzyka¹.

Nazwa mechanizmu/narzędzia kontrolnego ograniczającego ryzyko	Czy Beneficjent stosuje rozwiązanie (TAK/NIE)	a) Odniesienie do regulacji: procedur, zasad, przyjętych rozwiązań lub wskazanie innych dowodów potwierdzających odpowiedź TAK albo b) uzasadnienie odpowiedzi NIE; inne UWAGI
Środowisko kontroli		
Beneficjent posiada politykę antykorupcyjną.		
Beneficjent posiada i stosuje politykę w zakresie przeciwdziałania konfliktowi interesów		
Beneficjent wdrożył i stosuje kodeks etyki.		
Beneficjent prowadzi cykliczne szkolenia dla personelu z zakresu etyki, zapobiegania korupcji, konfliktom interesu.		
Beneficjent szkoli pracowników z zakresu zapobiegania i wykrywania nadużyć finansowych (w tym zmów przetargowych) w ramach zamówień publicznych.		
Beneficjent szkoli pracowników w zakresie wykrywania fałszywych dokumentów		
Beneficjent wdrożył mechanizm do sygnalizowania przypadków będących podejrzeniami wystąpienia nieprawidłowości lub nadużyć finansowych oraz zapewnia ochronę sygnalistom		
Beneficjent informuje pracowników o skutkach korupcji.		
Beneficjent posiada komórkę odpowiedzialną za audyt wewnętrzny		
Beneficjent posiada silny system kontroli wewnętrznej.		
Beneficjent posiada politykę dotyczącą prezentów i reprezentacji		
Beneficjent posiada system zarządzania jakością lub stosuje kontrolę zarządczą lub odpowiadające im inne rozwiązania zarządzania ryzykiem, w ramach których analizowane są ryzyka mogące dotyczyć projektu.		

¹ Beneficjent nie musi posiadać wszystkich mechanizmów. Mechanizmy powinny być dostosowane do stwierdzonych ryzyk, wielkości Beneficjenta oraz udzielonego dofinansowania

System zamówień

Beneficjent stosuje jasny i przejrzysty system zamówień. Zamówienia są udzielane w trybie konkurencyjnym, a decyzja o udzieleniu zamówienia zapada wieloosobowo (np. stosowanie przez beneficjentów udzielających zamówień ustawy prawo zamówień publicznych)

Beneficjent weryfikuje oświadczenia dot. konfliktu interesów składane zgodnie z art.17 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Beneficjent weryfikuje postępowania przetargowe w przypadku pojawienia się podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego.

Składy zespołów odpowiedzialnych za udzielania zamówień u beneficjenta podlegają rotacji.

Beneficjent weryfikuje na próbie udzielone zamówienia pod kątem symptomów wystąpienia nadużyć.

Beneficjent posiada procedury kontrolne wykrywające powtarzające się wysokie oferty lub oferty z odbiegającymi od normy danymi oraz budzące wątpliwość odnośnie zależności pomiędzy oferentami - tzw. Metodyka antyzmowowa

Beneficjent porównuje ceny ofert z cenami rynkowymi .

Beneficjent sprawdza czy przedsiębiorstwa uczestniczące w przetargu są ze sobą powiązane (kierownictwo, właściciele itp.) przy użyciu źródeł ogólnodostępnych.

Beneficjent sprawdza czy przedsiębiorstwa, które uczestniczyły w przetargu, stają się następnie wykonawcami lub podwykonawcami zwycięskiego oferenta.

Beneficjent wymaga od zwycięzcy postępowania złożenia oświadczenia o złożeniu niezależnej oferty.

Pracownicy beneficjenta znają symptomy zmów przetargowych.

Realizacja projektu

Beneficjent sprawdza wyniki realizacji zamówień i zleceń w celu potwierdzenia kosztów (np. sprawdzanie nazwisk zatrudnionego personelu, ilości i parametrów dostarczanych towarów i materiałów) oraz posiada klauzule w umowach, które zezwalają na żądanie dodatkowych dowodów potwierdzających zrealizowanie umowy/kontraktu w założonym kształcie (np. systemy rejestrowania czasu pracy zatrudnionego personelu, certyfikaty jakości materiałów, itp.)

Beneficjent posiada procedury w zakresie weryfikacji pod kątem wielokrotnego składania faktur za te same usługi/roboty/towary (np. te same kwoty, nr faktur itd.) oraz fałszerstw.

Beneficjent porównuje ostateczne ceny produktów/usług wobec kontraktu oraz cen stosowanych w tego typu kontraktach.

Beneficjent posiada dodatkowy mechanizm weryfikacji danych w sytuacji przedstawienia przez wykonawcę dokumentów informujących o przekroczeniach względem

kosztorysu/przedmiaru.		
Beneficjent dokonuje przy pomocy odpowiednich ekspertów (np. inżynier kontraktu) przeglądu zakupionych produktów / usług, porównując je z warunkami specyfikacji/opisu przedmiotu zamówienia (np. SIWZ).		
Beneficjent kontroluje jakość materiałów w laboratoriach.		
Beneficjent przy weryfikacji jakości materiałów korzysta z niezależnych od wykonawcy laboratoriów.		
Beneficjent z dużą uwagą analizuje sygnały nt. ewentualnych uchybień w jakości wytworzonych w ramach zamówienia produktów.		
Beneficjent posiada dokumentację potwierdzającą jakość zastosowanych materiałów.		
Beneficjent występuje z żądaniem wystawienia świadectw ukończenia prac od wykonawców, wydawanych przez niezależną trzecią stronę po ukończeniu prac (np. Inżynier kontraktu lub nadzór budowlany).		
Beneficjent porównuje czy kluczowy personel wykonujący kontrakt spełnia warunki postawione w przetargu, oraz wymogi dokumentacji potwierdzającej odpowiedniość wszystkich istotnych zmian.		
Beneficjent rutynowo wymaga od wykonawcy/dostawcy/nadzorcy ewidencji, która pozwala na niezależną weryfikację stopnia realizacji działań, np. rejestry uczestnictwa, rejestry czasu pracy. Ewidencja jest weryfikowana ze stosownym sceptycyzmem.		
Beneficjent rutynowo przegląda ostateczne raporty z realizacji projektu oraz raporty finansowe otrzymane od wykonawcy/dostawcy/nadzorcy w celu identyfikacji odchyleń od wielkości planowanych. W przypadku odchyleń wymagane są dodatkowe wyjaśnienia oraz ewidencja, które są weryfikowane.		
Beneficjent egzekwuje należyte wykonanie usługi nadzoru inwestorskiego przez wykonawcę zewnętrznego lub sprawuje własny nadzór inwestorski. W przypadku projektów, w których beneficjent sprawuje samodzielnie nadzór inwestorski, Beneficjent współpracuje z jednostką akredytowaną, uprawnioną do wykonywania określonych zadań w zakresie oceny prawidłowości użytych materiałów i wykonania robót.		
Beneficjent stosuje długie okresy gwarancji jakości wykonywanych robót;		
Beneficjent egzekwuje od wykonawców opracowanie Programów Zapewnienia Jakości, na mocy warunków kontraktowych		
Beneficjent systematycznie weryfikuje efekty realizacji elementów projektu/kontraktu, zleconych zewnętrznym podmiotom pod kątem dowodów księgowych i zgodności z założeniami projektu/kontraktu. Weryfikacja, czy całość prac została wykonana, czy konieczne koszty zostały poniesione oraz czy wydatki zostały poniesione efektywnie i zgodnie z projektem.		

3. Czy posiadane środki sprowadzają ryzyka związane z mogącymi wystąpić nadużyciami do poziomu akceptowalnego?